

הפרק השישי פותח בדיני עדות לאחר קינוי האיש את אשתו. המשנה מתחילה בעדויות לסתירת האשה מעדים שאינם ראויים להעיד בכל עדות, וכך מובא (שם לא.):

מי שקינא לאשתו ונסתרה, אפילו שמע מעוף הפורח - יוציא ויתן כתובה, דברי רבי אליעזר. רבי יהושע אומר: עד שישאו ויתנו בה מוזרות בלבנה. אמר עד אחד אני ראיתה שנטמאת - לא היתה שותה. ולא עוד, אלא אפילו עבד אפילו שפחה - הרי אלו נאמנין אף לפוסלה מכתובתה. חמותה, ובת חמותה, וצרתה, ויבמתה, ובת בעלה - הרי אלו נאמנות, ולא לפוסלה מכתובתה אלא שלא תשתה.

בפתיחה למסכת סוטה, ראינו שהקינוי והסתירה נעשים ע"י עדים. המשנה מוסיפה שיש עוד אופציה בו דין האשה תשתנה בעדות אחרת. לר"א אם שמע מעבד או שפחה שנסתרה (עוף הפורח) אזי יגרשנה עם כתובה. ולר"י עד שידברו עליה שנסתרה המוזרות בלבנה (טוות לאור הלבנה). דין נוסף, עד אחד או עבד ושפחה שנטמאה לא הייתה שותה, ויוצאת ללא כתובה. וקרובותיה מצד בעלה, יכולות להעיד שנטמאה אך יוצאת עם כתובה, אבל לא שותה.

כבר העירו התוספות, שפרק זה היה ראוי להיות בפרק הראשון, ששם נידונו כל ענייני עדות הקינוי והסתירה וזה לשונם (ד"ה מי):

פרק זה היה הגון שיהא שנוי ומעורב בפרק ראשון לאחר אותה בבא דאלו אסורות לאכול בתרומה ואח"כ היה לו לשנות כיצד עושה לה וכל הסדר אבל תימה דלאחר ששנה שבדקה המים הוא חוזר לקינוי!

עוד יש להקשות, מדוע המשנה מלמדת אותנו שוב, שיש צורך בשני עדים על הסתירה? הגמרא בעצמה מקשה על הלימוד בג"ש 'דבר' 'דבר' במשנה, שהרי לימוד של שני עדים נלמד מפסוק אחר, וכך מובא שם (לא.):

האי תלמוד לומר כי מצא בה ערות דבר, ת"ל: בה, בה - ולא בקינוי, בה - ולא בסתירה, מיבעי ליה! הכי נמי קאמר, תלמוד לומר: בה, בה - ולא בקינוי, בה - ולא בסתירה. וטומאה בעלמא בלא קינוי ובלא סתירה דלא מהימן עד אחד מנלן? נאמר כאן דבר ונאמר להלן דבר, מה להלן בשני עדים, אף כאן בשני עדים.

כלומר, הג"ש בין עדות דיני הממונות לדיני העריות, מלמד שאין עד אחד יכול לטמא ללא שני עדים שבאו לפני כן. כלומר, כדי לקבל עדות של עד אחד בטומאה, נצטרך שיהיו רגלים לדבר עפ"י שני עדים. יש לחלק בין קינוי וסתירה בשני עדים, לטומאה שבאה לאחר מכן שמטמא בעד אחד.

בספר הון עשיר על המשנה מבאר מדוע רבי יהודה הנשיא הפריד את הפרק שלנו מהפרק הראשון (פ"ו מ"א):

התוספות (לא. ד"ה מי שקנא) תמהו וכתבו התי"ט, אמאי שנה פרק זה המדבר בדיני קנאה אחר דיני סתירה והשקאה. ולעד"נ דתפס דרך הכתוב, דאחר שכתב דיני הסתירה וההשקאה, כתב (במדבר ה, כט - ל) זאת תורת הקנאות וכו' או איש אשר יעבור עליו רוח קנאה וכו'. ופתח נמי המסכתא בקצת דיני קנאה, כי כן נמי הם כתובים בתחילת הפרשה. ועוד כדי לפתוח פתח ליכנס בדיני סוטה, פתח בקצת דיני קנוי.

בתורה מחולק פרשת קינוי בשני אופנים: א. בתחילה "ועבר עליו רוח קנאה וקינא". ב. ובסוף "או איש אשר תעבור עליו רוח קנאה וקינא". וכן במשנה: א. בתחילה "המקנא לאשתו". ב. ובסוף "מי שקינא".

מבארים המפרשים על התורה (עיי' רש"י, ספורנו, הכתב והקבלה ועוד), שבחלק הראשון עבר עליו רוח קנאה בדיעבד, כלומר עם סיבה (עיי' סוטה ב.). ובחלק השני, עובר עליו רוח קנאה ללא סיבה, מלמטה.

ע"כ בתחילת המסכת הכל קורה כשורה, יש עדות רגילה עפ"י המחלוקת שם. אך אצלנו משום שהכל מתחיל מלמטה, בצורה שאיננה עם סיבה, הכל הפוך. כגון, עדות מעוף הפורח, ומהמוזרות בלבנה, עד אחד וקרובותיה. אין כאן סדר בתהליך, והתורה כבר אמרה, שיש שתי בחינות לדיני הסוטה.

שורש הקנאה מקביל לאהבה "כי עזה כמוות האהבה קשה כשאלו קנאה". ובאדם יש שתי בחינות, גוף ונשמה. הצדדים הרוחניים של אותו השורש יוצרים אהבה וקנאה בצורה נורמלית (בדיעבד, עם סיבה). אך הצדדים השליליים של האהבה יכולים ליצור קנאה שלילית ללא כל סיבה, והם נובעים מעביות החומר והגוף (עיי' מוסר אביך).

נראה שכך חלקה התורה את שני סוגי הקנאה: א. קנאה מהנשמה. ב. קנאה מהגוף.

כך השוני בפתיחות הפרקים: א. "המקנא" כלומר, שיש צורך נשמתי בקינוי ע"כ יקנה. ב. "מי שקינא" כלומר, אין צורך אמתי בקינוי, אלא משום שנכנסו לתהליך גם בצורה הפחות טובה, נמשיך בו. (אולי מקבילות למחלוקת, האם רוח הקנאה היא א. רוח טהרה. או ב. רוח טומאה. וכן האם הקינוי הוא א. מצווה ב. רשות, וכן הלאה).